

5. Závěrečné shrnutí

- Ke konci roku 2020 pobývalo legálně na území našeho státu cca 645 tis. cizinců, z toho více než polovina (326 tis.) na základě některého z druhů přechodného pobytu. Podíl cizinců na celkové populaci ČR tak dosáhl hodnoty 5,9 %.

- Zastoupení žen mezi cizinci s povoleným pobytem se v poslední době příliš nemění, přičemž muži mají stále většinu. Koncem roku 2020 tvořily ženy 42,9 % legálně žijících cizinců v ČR (pro srovnání v roce 2015 to bylo 43,6 %).

- Občané států EU-27 tvořili v roce 2020 téměř čtyři desetiny (38,4 %) z legálně pobývajících cizinců v ČR. Jejich podíl se však meziročně celkem výrazně snížil (v roce 2019 dosahovali 41,2 %). V tomto vývoji se zřejmě značnou měrou promítlo vystoupení Velké Británie z EU začátkem roku 2020.

- Pořadí nejvíce zastoupených státních občanství se ve statistikách cizinců s povoleným pobytem v poslední době výrazněji nemění. Mezi nejvíce zastoupené skupiny patří tradičně občané Ukrajiny (165 654 osob), Slovenska (124 544) a Vietnamu (62 884). Občané těchto tří zemí tvořili v roce 2020 celkem 55,6 % cizinců s povolením k pobytu (resp. s povoleným nebo evidovaným pobytem) v České republice.

- Důležitou roli, zejména v některých odvětvích národního hospodářství, hrají na českém trhu práce zahraniční pracovníci. Počet zahraničních pracovníků dosáhl koncem roku 2020 celkem 741 967 osob, což znamenalo 14,2 % z celkového počtu zaměstnaných v ČR.

- Cizinci mohou v České republice vykonávat výdělečnou činnost jako zaměstnanci nebo jako podnikatelé (živnostníci). Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí činil počet cizinců evidovaných úřady práce v ČR koncem roku 2020 celkem 644 164 osob. Nadpoloviční většinu (385,2 tis. neboli 59,8 %) z tohoto počtu tvořili občané EU; ve srovnání s rokem 2019 však se však jejich počet zvýšil pouze o cca 2 tisíce a jejich podíl dokonce meziročně poklesl o 1,8 p. b. Oproti tomu počty i podíl občanů třetích zemí uplatňujících se v pozici zaměstnanců na českém trhu práce se v posledním období významně zvyšují.

- Z hlediska členění podle jednotlivých státních občanství převažují mezi cizinci-zaměstnanci v ČR slovenští občané. S odstupem následují občané Ukrajiny, Polska, Rumunska a Bulharska.

- Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí pracuje nejvíce cizinců ve zpracovatelském průmyslu (28,7 % z celkového počtu cizinců evidovaných úřady práce v roce 2020). V tomto odvětví bylo v roce 2020 zaměstnáno 31,2 % celkového počtu zaměstnanců ze zemí EU a 24,9 % z celkového počtu zaměstnanců z třetích zemí. Další sekci ekonomických činností, která se v posledním období dostává do popředí z hlediska počtů zaměstnaných cizinců, jsou administrativní a podpůrné činnosti (tato sekce zahrnuje převážně agenturní zaměstnávání). Podle dostupných údajů bylo v roce 2020 v této sekci zaměstnáno celkem 17,7 % z celkového počtu cizinců evidovaných úřady práce, z nichž většina (63 %) připadala na občany zemí EU.

- Z hlediska zastoupení podle pohlaví je zřejmé, že cizinci-muži jsou nejvíce zaměstnáni v odvětví zpracovatelský průmysl, dále jsou početně zastoupeni v administrativních a podpůrných činnostech a stavebnictví. Cizinky rovněž nejvíce pracují ve zpracovatelském průmyslu, jejich podíl je však v tomto odvětví ve srovnání s muži signifikantně nižší. Stejně jako u cizinců-mužů, také u cizinek jsou druhým

nejvíce zastoupeným odvětvím administrativní a podpůrné činnosti. Na třetím místě však, na rozdíl od mužů, následuje odvětví velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel.

- Podíváme-li se na zaměstnané cizince z hlediska hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO, jsou zřejmé dlouhodobě vysoké počty zaměstnaných cizinců v třídě 9 – pomocní a nekvalifikovaní pracovníci. V této kategorii bylo v roce 2020 zaměstnáno celkem 28,8 % z celkového počtu zahraničních pracovníků–zaměstnanců v ČR, přičemž stěžejní část (57,8 %) z celkového počtu zaměstnaných cizinců v této třídě tvořili občané EU. V posledním období je zároveň patrný rostoucí trend počtu i podílu cizinců zaměstnaných v kategoriích připadajících na polo-kvalifikované práce, zejména ve třídě CZ-ISCO 8 a 7, tedy u obsluhy strojů a zařízení a řemeslníků a opravářů. Počty zaměstnanců v těchto kategoriích jsou vyšší u cizinců-občanů zemí EU-27, u nichž se ve srovnání s občany třetích zemí zároveň i více navýšily počty zaměstnanců vykonávajících kvalifikované práce.

- Z regionálního pohledu je téměř třetina cizinců-zaměstnanců registrována na území hl. m. Prahy. Následují kraje Středočeský, Jihomoravský a Plzeňský, tedy regiony se silným zastoupením průmyslových podniků.

- V roce 2020 dosáhl počet cizinců majících živnostenské oprávnění v ČR svého dosavadního maxima, 97,8 tis., přičemž meziroční přírůstek činil 4,3 %. Pořadí nejpočetnějších státních příslušností cizinců-živnostníků se v roce 2020 příliš nezměnilo. Stejně jako v předchozích letech, tak i v roce 2020 byli nejpočetnější skupinou občané Ukrajiny. S odstupem následovali občané Vietnamu a Slovenska.

- Obdobně jako v přechodných letech bylo nejvíce cizinců s živnostenským oprávněním registrováno na území hl. m. Prahy. Mezi dalšími atraktivními regiony (s vysokými počty registrovaných zahraničních držitelů živnostenského oprávnění) se umístily kraje Středočeský, Ústecký, Jihomoravský a Plzeňský.